

LA/Outi Lehmus

19.2.1990

Till arbetspensionsanstalterna

LAGÄNDRINGARNA GÄLLANDE FAMILJEPENSIONERNA STADFÄSTA

Republikens president stadfäste 9.2.1990 lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (100/90), lagen om ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (101/90), lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (102/90), lagen om ändring av lagen om statens familjepensioner (103/90) och lagen om ändring av familjepensionslagen (104/90) samt lagen om familjepension efter riksdagsmän (107/90). Regeringens proposition till nämnda lagar ingår i cirkulär A 23/89 som bilaga.

Lagarna stadfästes avvikande från regeringens proposition enligt socialutskottets ändringsförslag (SoUB 36/89).

Ändringar i arbetspensionslagarna under riksdagsbehandlingen

I den stadfästa lagen konstateras att ett barn alltid har rätt till barnpension efter sin egen förälder (4 a § 3 mom. APL). Pensionsskyddet för barn som saknar båda föräldrarna kompletterades på det sättet, att tillägget för barn som saknar båda föräldrarna (2/12 av förmånslåtarens pension) beräknas särskilt på pensionen för vardera förmånslåtaren (7 a § 3 mom. APL).

Beträffande efterlevande makar som inte fyllt 65 år eller som inte är pensionerade ändrades stadgandena så, att efterlevandepensionen utbetalas ickepensionsjämkad i sex månaders tid. Pensionsjämkningen förrättas i sådana fall först från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslåtarens död. För sådana efterlevande makar som uppstår arbetspension eller som har fyllt 65 år förrättas pensionsjämkningen från ingången av den kalendermånad som följer på förmånslåtarens död. Om det vid förmånslåtarens död funnits minderåriga barn i familjen, förrättas pensionsjämkning likväl inte förrän den yngsta av de barn som är berättigade till barnpension fyller 18 år (8 c § 2 mom. APL).

LA/Outi Lehmus

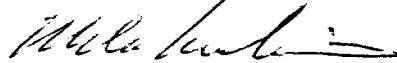
19.2.1990

Ikraftträdelsestadgandena i lagarna ändrades så, att alla de som vid lagens ikraftträdande omfattats av den gamla lagen även kommer att omfattas av pensionsskyddet enligt den nya lagen. Genom denna utvidgning garanteras samtidigt, att de som tidigare ingått äktenskap efter att de fyllt 50 också nu kommer att omfattas av systemet.

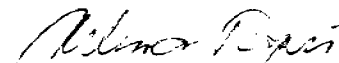
Pensionsskyddscentralens tillämpningsanvisningar beträffande familjepensionsreformen kommer att sändas till pensionsanstalterna under vårens lopp.

Lagarna träder i kraft 1.7.1990.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Ilkka Savoheimo

Helena Tapio

BILAGOR

Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare
Lag om ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden
Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner
Lag om ändring av lagen om statens familjepensioner
Lag om ändring av familjepensionslagen
Lag om familjepension efter riksdagsmän

Nr 100

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

GIVEN I HELSINGFORS DEN 9 FEBRUARI 1990

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 4 § 5 och 6 mom., 4 a §, 4 b § 2—4 mom., 7 a §, 8 § 5 mom., 8 a § 2 mom. och 8 b § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 4 § 5 och 6 mom., 4 a §, 4 b § 2—4 mom. och 8 b § 1 mom. i lag av den 16 december 1966 (639/66), 7 a § ändrad genom sistnämnda lag samt lagar av den 20 september 1974 och den 26 juli 1985 (749/74 och 666/85), 8 § 5 mom. i lag av den 5 februari 1982 (109/82) och 8 a § 2 mom. i lag av den 12 juli 1985 (592/85), samt

fogas till lagen nya 8 c—8 f §§ som följer:

4 §

Sedan en arbetstagare har avlidit betalas till förmånstagarna familjepension, om arbetstagaren vid sin död hade rätt till eller fick ålders- eller invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag. Förmånstagare efter en sådan förmånslätare är

1) en efterlevande make med vilken förmånslätaren hade ingått äktenskap före fyllda 65 år,

2) förmånslätarens barn,

3) sådana barn till den efterlevande maken som vid förmånslätarens död bodde i samma hushåll som förmånslätaren och den efterlevande, samt

4) en tidigare make till förmånslätaren, till vilken förmånslätaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag. Härvid gäller om den tidigare maken och dennes rätt till familjepension i tillämpliga delar vad som stadgas om efterlevande makar och deras rätt till familjepension.

För förhindrande av arbetsförmåga eller för förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan kan en arbetstagare ges rehabilitering, utbildning och stöd för näringsverksamhet. Efter arbetstagarens död kan den efterlevande maken beviljas lån för utbildning och såsom stöd för näringsverksamhet. Lånet får på de villkor som social- och hälsovårdsministeriet fastställer beaktas som täckning för en försäkringsfond och för pensionsansvar utan krav på sådan säkerhet som förutsätts i lagstiftningen om pensionsanstalterna. Under samma förutsättningar får lånet utan hinder av 19 a § återkrävas från låntagarens familjepension.

4 a §

En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

1) om den efterlevande har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslätaren, eller

2) om den efterlevande vid förmånslätarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och om äktenskapet hade ingåtts

innan den efterlevande fyllde 50 år och hade varat minst fem år.

Om en änka är född före den 1 juli 1950 förutsätter efterlevandepension en minimiålder av 40 år i stället för den ålder av 45 år som nämns i 1 mom. Vad som här staugas gäller inte en tidigare make till förmånslåtaren.

Ett barn har rätt till familjepension i form av barnpension, om det inte har fyllt 18 år vid förmånslåtarens död. Barnpension skall alltid betalas till ett barn efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan dock inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom. 1 punkten, om ett barn som avses där har givits som adoptivbarn före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande har adopterat efter förmånslåtarens död. Har den efterlevande på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension som motsvarar pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom., uppkommer inte rätt till ny familjepension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligen har orsakat förmånslåtarens död.

4 b §

Rätten att få efterlevandepension upphör om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år. Om det nya äktenskapet upplöses inom fem år och den efterlevande inte har rätt till efterlevandepension på basis av detta äktenskap, börjar den indragna efterlevandepensionen på ansökan löpa på nytt. Vad som sägs i föregående mening gäller inte en tidigare make till förmånslåtaren.

Rätten till barnpension upphör då barnet fyller 18 år eller om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes make.

Till en efterlevande make vars rätt att få pension enligt 2 mom. har upphört betalas i ett för allt ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit. Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalts. Om en indragen efterlevandepension börjar löpa på nytt enligt 2 mom., dras engångsbeloppet av från pensionen så att en tredjedel av det pensionsbelopp som betalas vid varje tidpunkt dras av under högst nio år.

Efter en och samma förmånslåtare betalas endast ett engångsbelopp.

7 a §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Fick förmånslåtaren inte sådan pension, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat. När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte tillägg enligt 7 c § eller avdrag enligt 8 §.

Efterlevandepensionens belopp är, såvida inte något annat följer av 5 mom. eller av 8 eller 8 c—8 f §,

6/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande och ett barn,

5/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande och två barn,

3/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande och tre barn, samt

2/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande och fyra eller flera barn.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna är, såvida inte något annat följer av 8 §,

4/12 av förmånslåtarens pension, om det finns ett barn,

7/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är två,

9/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är tre, samt

10/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare. Är förmånstagarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 av vardera förmånslåtarens pension var för sig, om inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmånslåtarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmånslåtare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmånslåtarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslätare fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 2 mom. blir lika stor som 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslätare har betalt till sin tidigare make utgör av förmånslätarens pension enligt 1 mom. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

Om antalet förmånstagare förändras eller om det barn som är förmånstagare blir föräldralöst på det sätt som avses i 3 mom., justeras familjepensionens belopp och fördelningen av pensionen mellan förmånstagarna vid ingången av månaden efter förändringen.

8 §

Om det sammanlagda beloppet av en familjepension som betalas enligt minimivillkoren i denna lag, någon annan familjepension som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. eller en familjepension eller fortlöpande ersättning som motsvarar någon annan pension eller fortlöpande ersättning som avses i 1 mom., i de fall då pensionerna eller ersättningarna har beviljats förmånstagarna med anledning av en och samma förmånslätares död, överskrider samordningsgränsen, skall från den pension som betalas enligt denna lag dras av ett belopp som utgör en lika stor del av det överskjutande beloppet som den familjepension som betalas enligt i denna lag stadgade minimivillkor utgör av alla de familjepensioner som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. Härvid beaktas dock inte för viss tid beviljade förhöjningar som ingår i en pension eller i en fortlöpande ersättning. Samordningsgränsen är 60 procent av den i enlighet med 2 och 3 mom. uträknade samordningsgrunden för den pension som förmånslätare har rätt till och som ligger till grund för familjepensionen, minskat för varje barn som är förmånstagare med grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, med beloppet av basdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas dock inte mer än 30

procent av samordningsgrunden. Då en tidigare make till förmånslätare får pension i stället för den efterlevande maken, avdras beloppet av basdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen inte vid samordningen. Om beloppet av den familjepension som har räknats ut enligt 7 a § på basis av antalet förmånstagare är mindre än förmånslätarens pension, sänks de nämnda procentsatserna i motsvarande grad. Den samordnade familjepensionen fördelas mellan förmånstagarna enligt de tal som nämns i 7 a §.

8 a §

Beviljas en ålders- eller invalidpensionstagare pension, livränta eller fortlöpande ersättning som nämns i 8 § 1 mom., förrättas samordning enligt 8 § 1 mom. på nytt. På grund av samordningen minskas pensionen dock endast så mycket att det sammanlagda beloppet av de förmåner som avses i det nämnda momentet förblir minst lika stort som det vore, om inte rätt till pension, livränta eller fortlöpande ersättning som avses i första meningen av detta moment hade funnits. Detsamma gäller samordning enligt 8 § 5 mom., om den som får familjepension beviljas pension eller fortlöpande ersättning som nämns i första meningen av nämnda moment. Likaså förrättas i 8 § 1 mom. angiven samordning på nytt, då en invalidpension som betalas som delpension ändras till arbetslöshetspension eller då pensionen justeras i enlighet med 5 b eller 7 c §. Ytterligare förrättas i 8 § 5 mom. nämnd samordning på nytt, då en efterlevande make eller ett barn upphör att vara förmånstagare. På ansökan förrättas samordning enligt 8 § på nytt, om beloppet av en dagpenning, annan pension, livränta eller fortlöpande ersättning som har inverkat på samordningen har förändrats väsentligt. Samordning kan förrättas på nytt sedan pensionsanstalten har fått kännedom om en förmån som avses i 8 § 9 mom.

8 b §

Invalidpension skall förvägras eller minskas, om arbetstagaren uppsåtligt har vållat sin arbetsoförmåga. Utbetalningen av pensionen kan inställas, om pensionstagaren utan godtagbart skäl inte har samtyckt till undersökning eller vård som har föreskrivits och bekostas av pensionsanstalten, med undantag av undersök-

nings- eller vårdåtgärder som skall anses livsfarliga, eller om arbetstagaren utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering eller utbildning.

8 c §

När en efterlevandepension fastställs, beaktas de pensioner som den efterlevande maken i enlighet med de lagar, pensionsstadgor och pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. får på basis av förvärvsarbete samt andra därmed jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande (*pensionsjämkning*). Vid pensionsjämkningen kan också beaktas förmåner som betalas från främmande stater och som motsvarar nämnda pensioner. En pension enligt denna lag beaktas vid pensionsjämkning till ett belopp som motsvarar minimivillkoren, och en delpension för en efterlevande make till ett belopp som motsvarar full invalidpension.

Har den efterlevande maken vid förmånslätarens död fyllt 65 år eller får i 1 mom. nämnd pension, förrättas pensionsjämkningen räknat från ingången av kalendermånaden efter förmånslätarens död. I annat fall förrättas pensionsjämkningen räknat från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslätarens död. Om likväl barn, som har rätt till barnpension efter förmånslätaren, vid förmånslätarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken, förrättas ingen pensionsjämkning förrän det yngsta barnet fyller 18 år.

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats honom, om den efterlevande den dag då förmånslätaren avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmöget att det hade fått rätt till full invalidpension. När pensionen fastställs, tillämpas dock inte stadgandena i 6 § 3 mom. om de dagar som skall lämnas obeaktade då den däri nämnda tiden om 360 dagar beräknas.

8 d §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 7 a och 8 §§, om den efterlevande makens i 8 c § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämknings-

grunden. Denna är 255 mark per månad, om förmånslätarens enligt 7 a § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 127,50 men inte 255 mark. I övriga fall är grunden 127,50 mark. Om pensionsjämkning första gången förrättas före 2004, uppgår pensionsjämkningsgrunden 1990 i stället för 255 mark till 348 mark, från vilket belopp dras av 6,64 mark varje följande år.

Avdraget på grund av pensionsjämkningen är 50 procent av skillnaden mellan den efterlevande makens i 8 c § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete och pensionsjämkningsgrunden. Har den efterlevande rätt också till någon annan familjepension än den som avses i denna lag och som motsvarar pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom., avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av det nämnda avdraget som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla de ovan nämnda familjepensionerna.

Har avdrag på grund av dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/48), fortlöpande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/59) för egen skada eller livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) gjorts från den i 8 c § nämnda pension som den efterlevande maken får, lämnas detta avdrag obeaktat vid pensionsjämkningen.

8 e §

Om den efterlevande maken inte har rätt till pension på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet eller får invalidpension som delpension, beaktas vid pensionsjämkningen på ansökan av den efterlevande i stället för pensionerna den efterlevandes genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delpensionen. En förutsättning för detta är dock att de nämnda förvärvsinkomsterna och förmånerna samt delpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst en fjärdedel mindre än den pension som har fastställts

för den efterlevande i enlighet med 8 c §. Likaså kan efterlevandepensionens belopp justeras på ansökan, om den efterlevandes förhållanden förändras inom fem år efter förmånslåtarens död på ett sådant sätt att de ovan nämnda villkoren uppfylls. Den genomsnittliga inkomsten beräknas då för sex månader före ansökan, och förändringen anses ha skett vid ingången av denna retroaktiva period. Den på detta sätt justerade efterlevandepensionen utbetalas retroaktivt för den nämnda sexmånaderstiden.

Efterlevandepension som har fastställts enligt 1 mom. betalas under två år. Därefter fastställs pensionen på ansökan på nytt enligt denna paragraf för två år åt gången, om det fortfarande finns förutsättningar för detta.

Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare anvisningar om tillämpningen av denna paragraf.

8 f §

Utöver vad som stadgas i 8 e § förrättas pensionsjämkning på nytt endast om en efterlevande make beviljas pension som nämns i 8 c § 1 mom. i någon annan form än deltids-pension eller om efterlevandepensionens belopp ändras på grund av en ny samordning enligt 8 a § 2 mom. Härvid tillämpas samma pensionsjämkningsgrund som när pensionsjämkning förrättades första gången.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Lagen tillämpas om förmånslåtaren har avlidit sedan den har trätt i kraft. Utöver vad som stadgas i 4 a § 1 och 2 mom. har en kvinna rätt till efterlevandepension, om hon har fyllt 40 år och lever i äktenskap med förmånslåtaren då lagen träder i kraft, och om äktenskapet har ingåtts innan förmånslåtaren fyllt 65 år och vid dennes död hade fortgått minst tre år. Familje-

pension som betalas efter en förmånslåtare som har avlidit innan lagen trätt i kraft dras inte in trots att den efterlevande ingår nytt äktenskap efter att ha fyllt 50 år. Vad 8 a § 2 mom. stadgar om samordning gäller också de barnpensioner som har börjat löpa innan denna lag har trätt i kraft.

Vad denna lag stadgar om barn tillämpas på adoptivbarn också i sådana fall då domstolen har gett sitt samtycke till adoptionen före den 1 januari 1980. Dessa adoptivbarn har inte rätt till barnpension efter sina biologiska föräldrar. Som barn anses också ett barn som har ställning som erkänt barn och likaså ett barn till vilket förmånslåtaren vid sin död hade förbundit sig eller var förpliktad att betala underhållsbidrag enligt lagen om barn utom äktenskap (173/22).

Har en arbetsgivare innan denna lag trätt i kraft för sina arbetstagare ordnat ett familjepensionsskydd enligt vilket pensionens belopp överstiger en pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare kan, utan hinder av vad som stadgas i någon annan lag, villkoren för den försäkring som avser detta eller pensionskassans eller pensionsstiftelsens stadgar ändras så att de motsvarar principerna för denna lags stadganden om familjepension. Härvid får de medel som frigörs från det tidigare pensionssystemet i enlighet med social- och hälsovårdsministeriets anvisningar användas för finansiering av ett pensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare. Ministeriet kan meddela närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

De markbelopp om vilka stadgas i 8 d § motsvarar det löneindextal som har fastställts för 1966.

Barntillägget enligt 7 c § lagen om pension för arbetstagare bestäms enligt de stadganden som gällde innan denna lag träder i kraft.

Helsingfors den 9 februari 1990

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Mauri Miettinen*

Lag**om ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

GIVEN I HELSINGFORS DEN 9 FEBRUARI 1990

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 § 4 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådant det lyder i lag av den 16 december 1966 (640/66), som följer:

4 §

Sedan en arbetstagare har avlidit betalas till förmånstagarna familjepension, om han vid sin död hade rätt till ålders- eller invalidpension eller fick sådan pension. Förmånstagare efter en sådan förmånslåtare är, med de begränsningar som stadgas i 4 a § lagen om pension för arbetstagare,

1) en efterlevande make med vilken förmånslåtaren hade ingått äktenskap före fyllda 65 år,

2) förmånslåtarens barn,

3) barn till den efterlevande maken som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande, samt

4) en tidigare make till förmånslåtaren, till vilken förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som hade fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag. Härvid gäller om den tidigare maken och dennes rätt till familjepension i tillämpliga delar vad som stadgas om efterlevande makar och deras rätt till familjepension.

Lagen tillämpas om förmånslåtaren har avlidit sedan den har trätt i kraft. Utöver vad som stadgas i 4 a § 1 och 2 mom. lagen om pension för arbetstagare har en kvinna rätt till efterlevandepension om hon har fyllt 40 år och lever i äktenskap med förmånslåtaren då lagen träder i kraft, förutsatt att äktenskapet har ingåtts innan förmånslåtaren hade fyllt 65 år och vid förmånslåtarens död hade fortgått minst tre år. Familjepension som betalas efter en förmånslåtare som har avlidit innan lagen trätt i kraft dras inte in trots att den efterlevande maken ingår nytt äktenskap efter att ha fyllt 50 år. Vad som enligt i § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden stadgas om den samordning som avses i 8 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare gäller också de barnpensioner som har börjat betalas innan denna lag trätt i kraft.

Vad denna lag stadgar om barn tillämpas på adoptivbarn också i sådana fall då domstolen har gett sitt samtycke till adoptionen före den 1 januari 1980. Dessa adoptivbarn har inte rätt till barnpension efter sina biologiska föräldrar. Som barn anses också ett barn som har ställning som erkänt barn och likaså ett barn till vilket förmånslåtaren vid sin död hade förbundit sig eller var förpliktad att betala underhållsbidrag enligt lagen om barn utom äktenskap (173/22).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Helsingfors den 9 februari 1990

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Nr 102

Lag**om ändring av lagen om sjömanspensioner**

Given i Helsingfors den 9 februari 1990

I enlighet med riksdagens beslut ändras 15 a, 15 b, 16 a, 27 och 28 a §§ lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner,

dessa lagrum sådana de lyder, 15 a, 15 b och 28 a §§ i lag av den 11 december 1970 (768/70), 16 a § i lag av den 23 juni 1975 (493/75) och 27 § i lag av den 4 mars 1983 (236/83), som följer:

15 a §

Sedan en arbetstagare har avlidit betalas till förmånstagarna familjepension, om arbetstagaren vid sin död hade rätt till eller fick ålderdomspension enligt 14 § eller invaliditetspension enligt 15 §. Förmånstagare efter en sådan förmånslåtare är

- 1) en efterlevande make med vilken förmånslåtaren hade ingått äktenskap före fyllda 65 år,
- 2) förmånslåtarens barn,
- 3) barn till den efterlevande maken som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande, och
- 4) en tidigare make till förmånslåtaren, till vilken förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som hade fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag. Härvid gäller om den tidigare maken och dennes rätt till familjepension i tillämpliga delar vad som stadgas om efterlevande makar och deras rätt till familjepension.

15 b §

En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

- 1) om den efterlevande har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtaren, eller

2) om den efterlevande vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och om äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande fyllde 50 år och hade varat minst fem år.

Om en änka är född före den 1 juli 1955, förutsätter efterlevandepension en minimiålder av 35 år i stället för den ålder av 50 år som nämns i 1 mom. Vad som här stadgas gäller inte en tidigare make till förmånslåtaren.

Ett barn har rätt till familjepension i form av barnpension, om det inte har fyllt 18 år vid förmånslåtarens död. Barnpension skall alltid betalas till ett barn efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan dock inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom. 1 punkten, om ett barn som avses där har givits som adoptivbarn före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande har adopterat efter förmånslåtarens död. Har den efterlevande på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension som motsvarar pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

16 a §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderdomspension eller fulla invaliditetspension enligt denna lag som förmanstätaren fick vid sin död. Fick förmanstätaren inte dylik pension, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invaliditetspension, om inte förmanstägaren visar något annat. När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte tillägg enligt 15 d § eller avdrag enligt 27 §.

Efterlevandepensionens belopp är, såvida inte något annat följer av 5 mom. eller 27 §,

6/12 av förmanstätarens pension, om förmanstägare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande och ett barn,

5/12 av förmanstätarens pension, om förmanstägare är den efterlevande och två barn,

3/12 av förmanstätarens pension, om förmanstägare är den efterlevande och tre barn, samt

2/12 av förmanstätarens pension, om förmanstägare är den efterlevande och fyra eller flera barn.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna är, om inte något annat följer av 27 §,

4/12 av förmanstätarens pension, om det finns ett barn,

7/12 av förmanstätarens pension, om barnen är två,

9/12 av förmanstätarens pension, om barnen är tre, samt

10/12 av förmanstätarens pension, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmanstägare. Är förmanstägarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 av vardera förmanstätarens pension var för sig, om inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmanstätarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmanstätare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmanstätarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmanstätaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 2 mom. blir lika stor som 60

procent av det underhållsbidrag som förmanstätaren har betalt till sin tidigare make utgör av förmanstätarens pension enligt 1 mom. Är också en efterlevande make förmanstägare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

Om antalet förmanstägare förändras eller om det barn som är förmanstägare blir föräldralöst på det sätt som avses i 3 mom., justeras familjepensionens belopp och fördelningen av pensionen mellan förmanstägarna från ingången av månaden efter förändringen.

27 §

När en pension som avses i denna lag samordnas eller jämkas med någon annan pension eller pensionsprestation som pensionstägaren får, skall på motsvarande sätt iakttas 8, 8 a och 8 c—8 f §§ lagen om pension för arbetstägare.

28 a §

Rätten att få efterlevandepension upphör då den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år. Om det nya äktenskapet upplöses inom fem år och den efterlevande inte har rätt till efterlevandepension på basis av detta äktenskap, börjar den indragna efterlevandepensionen på ansökan löpa på nytt. Vad som sägs i föregående mening gäller inte en tidigare make till förmanstätaren.

Rätten till barnpension upphör då barnet fyller 18 år eller ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande eller dennes make.

Till en efterlevande make vars rätt att få pension enligt 2 mom. har upphört betalas i ett för allt ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre års tid hade varit. Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalts. Om en indragen efterlevandepension börjar löpa på nytt enligt 2 mom., dras engångsbeloppet av från pensionen så att en tredjedel av det pensionsbelopp som betalas vid varje tid dras av under högst nio år. Efter en och samma förmanstätare betalas endast ett engångsbelopp.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Lagen tillämpas om förmanstätaren har avlidit sedan den har trätt i kraft. Utöver vad som

stadgas i 15 b § 1 och 2 mom. har en kvinna rätt till efterlevandepension, om hon har fyllit 35 år och lever i äktenskap med förmånsåttaren då lagen träder i kraft, och om äktenskapet har ingåtts innan förmånsåttaren fyllit 65 år och vid förmånsåttarens död hade fortgått minst tre år. Familjepension som betalas efter en förmånsåttare som har avlidit innan lagen trätt i kraft dras inte in trots att den efterlevande maken ingår nytt äktenskap efter att ha fyllt 50 år.

Vad denna lag stadgar om barn tillämpas på adoptivbarn också i sådana fall då domstolen

har gett sitt samtycke till adoptionen före den 1 januari 1980. Dessa adoptivbarn har rätt till barnpension efter sina biologiska föräldrar. Som barn anses också ett barn som har ställning som erkänt barn och likaså ett barn till vilket förmånsåttaren vid sin död hade förbundit sig eller var förpliktad att betala underhållsbidrag enligt lagen om barn utom äktenskap (173/22).

Barntillägget enligt 15 d § lagen om sjömanspensioner fastställs enligt de stadganden som gällde innan denna lag träder i kraft.

Helsingfors den 9 februari 1990

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Mauri Miittinen*

Nr 103

Lag**om ändring av lagen om statens familjepensioner**

Given i Helsingfors den 9 februari 1990

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2—7 §§, 8 § 1 mom. samt 16 och 19 §§ lagen den 31 december 1968 om statens familjepensioner (774/68),

av dessa lagrum 5—7 §§ sådana de lyder i lag av den 21 augusti 1987 (714/87), 8 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 4 juli 1969 (440/69) och 19 § sådan den lyder i lag av den 4 juni 1982 (415/82), samt

fogas till lagen nya 7 a—7 c §§ som följer:

2 §

En förutsättning för familjepension är att den som nämns i 1 §, förmånslåtaren, hade rätt till eller fick pension enligt lagen om statens pensioner (280/66). Förmånstagare efter en sådan förmånslåtare är

1) en efterlevande make med vilken förmånslåtaren hade ingått äktenskap före fyllda 65 år,
2) förmånslåtarens barn,

3) barn till den efterlevande som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande samt

4) en tidigare make till förmånslåtaren, till vilken förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som hade fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag. Härvid gäller om den tidigare maken och dennes rätt till familjepension i tillämpliga delar vad som stadgas om efterlevande makar och deras rätt till familjepension.

3 §

En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

1) om den efterlevande har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtaren, eller

2) om den efterlevande vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och om äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande fyllde 50 år och varat i minst fem år.

Om en efterlevande make är född före den 1 juli 1950, förutsätter efterlevandepension en minimiålder av 40 år i stället för den ålder av 50 år som nämns i 1 mom. Vad som här stadgas gäller inte en tidigare make till förmånslåtaren.

Ett barn har rätt till familjepension i form av barnpension, om det inte har fyllt 18 år vid förmånslåtarens död. Barnpension skall alltid betalas till ett barn efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan dock inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt.

4 §

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 3 § 1 mom. 1 punkten, om ett barn som avses där har givits som

adoptivbarn före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande har adopterat efter förmånslåtarens död. Har den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension som motsvarar pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/61), uppkommer inte rätt till ny familjepension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

5 §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt lagen om statens pensioner som förmånslåtaren fick vid sin död. Fick förmånslåtaren inte sådan pension, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat. När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte avdrag som beror på samordning av förmånslåtarens pensioner.

Efterlevandepensionens belopp är, såvida inte något annat följer av 5 mom. eller av 6, 7 eller 7 a—7 c §,

6/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande och ett barn,

5/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

3/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

2/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna är, om inte något annat följer av 6 §,

4/12 av förmånslåtarens pension, om det finns ett barn,

7/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är två,

9/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är tre, samt

10/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är

förmånstagare. Är förmånstagarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 av vardera förmånslåtarens pension var för sig, om inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmånslåtarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmånslåtare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmånslåtarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 2 mom. blir lika stor som 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtaren har betalt till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 1 mom. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

6 §

En familjepension skall samordnas med andra familjepensioner och ersättningar som betalas till förmånstagarna efter en och samma förmånslåtare, varvid i tillämpliga delar iakttas 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Om familjepension beviljas efter en förmånslåtare som hade rätt till pension med tillämpning av 10 § 2 eller 3 mom. lagen om statens pensioner, är samordningsgränsen dock 66 procent av samordningsgrunden. Från samordningsgränsen avdras för varje barn som är förmånstagare grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen (38/69) samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, beloppet av basdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas dock inte mer än 33 procent av samordningsgrunden. Då en tidigare make till förmånslåtaren får familjepension i stället för den efterlevande, avdras vid samordningen inte beloppet av basdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen.

Är den familjepension som har beräknats enligt 5 § på basis av antalet förmånstagare mindre än förmånslåtarens pension, sänks de i 2 mom. nämnda procentsatserna i motsvaran-

de grad. Den samordnade familjepensionen fördelas mellan förmånstagarna enligt de tal som nämns i 5 §.

7 §

När en efterlevandepension fastställs, beaktas de pensioner som den efterlevande maken i enlighet med de lagar, pensionsstadgor och pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare får på basis av förvärvsarbete samt andra därmed jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande (*pensionsjämkning*). Vid pensionsjämkningen kan också beaktas förmåner som betalas från främmande stater och som motsvarar nämnda pension. Pension enligt lagen om pension för arbetstagare beaktas vid pensionsjämkning till ett belopp som motsvarar minimivillkoren, och en delpension för en efterlevande make till ett belopp som motsvarar full invalidpension.

Har den efterlevande maken vid förmånslätarens död fyllt 65 år eller får i 1 mom. nämnd pension, förrättas pensionsjämkningen räknat från ingången av kalendermånaden efter förmånslätarens död. I annat fall förrättas pensionsjämkningen räknat från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslätarens död. Om likväl barn som har rätt till barnpension efter förmånslätarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken, förrättas ingen pensionsjämkning förrän det yngsta barnet fyller 18 år.

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats om den efterlevande den dag då förmånslätaren avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmögen att det hade medfört rätt till full invalidpension. När pensionen fastställs, tillämpas dock inte stadgandena i 5 § 2 mom. lagen om statens pensioner om de dagar som skall lämnas obeaktade då den däri nämnda tiden om 360 dagar beräknas.

7 a §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 5 och 6 §§, om den efterlevande makens i 7 § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Den är 255 mark per månad, om förmånsläta-

rens enligt 5 § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 127,50 men inte 255 mark. I övriga fall är grunden 127,50 mark. Om pensionsjämkning första gången förrättas före 2004, uppgår pensionsjämkningsgrunden 1990 i stället för 255 mark till 348 mark, från vilket belopp dras av 6,64 mark varje följande år.

Avdraget på grund av pensionsjämkningen är 50 procent av skillnaden mellan den efterlevande makens i 7 § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete och pensionsjämkningsgrunden. Har den efterlevande rätt också till någon annan familjepension än den som avses i denna lag och som motsvarar pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av det nämnda avdraget som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla de ovan nämnda familjepensionerna.

Har avdrag på grund av dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/48), fortlöpande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/59) för egen skada eller livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) gjorts från den i 7 § nämnda pension som den efterlevande maken får, lämnas detta avdrag obeaktat vid pensionsjämkningen.

7 b §

Om den efterlevande maken inte har rätt till pension på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet eller får invalidpension som delpension, beaktas vid pensionsjämkningen på ansökan av den efterlevande i stället för pensionerna den efterlevandes genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delpensionen. En förutsättning för detta är dock att de nämnda förvärvsinkomsterna och förmånerna samt delpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst en fjärdedel mindre än den pension som har

fastställts för den efterlevande i enlighet med 7 §. Likaså kan efterlevandepensionens belopp justeras på ansökan, om den efterlevandes förhållanden förändras inom fem år efter förmansslåtarens död på ett sådant sätt att de ovan nämnda villkoren uppfylls. Den genomsnittliga inkomsten beräknas då för sex månader före ansökan, och förändringen anses ha skett vid ingången av denna retroaktiva period. Den på detta sätt justerade efterlevandepensionen utbetalas retroaktivt för den nämnda sexmånaderstiden.

Efterlevandepension som har fastställts enligt 1 mom. betalas under två år. Därefter fastställs pensionen på ansökan på nytt för två år åt gången, om det fortfarande finns förutsättningar för detta.

Finansministeriet kan meddela närmare anvisningar om tillämpningen av denna paragraf.

7 c §

Utöver vad som stadgas i 7 b § förrättas pensionsjämkning på nytt endast om en efterlevande make beviljas sådan pension som nämns i 7 § 1 mom. i någon annan form än deltidspension eller om efterlevandepensionens belopp ändras på grund av en ny samordning enligt 8 §. Härvid tillämpas samma pensionsjämkningsgrund som när pensionsjämkning förrättades första gången.

8 §

Familjepensionens belopp räknas ut på nytt om förmanstagaren, sedan familjepensionen har beräknats på det sätt som stadgas ovan, konstateras ha rätt till familjepension eller någon annan ersättning som skall beaktas när pensionsbeloppet räknas ut. Likaså räknas familjepensionens belopp ut på nytt då en efterlevande make eller ett barn upphör att vara förmanstagare eller om ett barn som är förmanstagare blir föräldralöst på det sätt som avses i 5 § 3 mom.

16 §

Rätten till familjepension upphör om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år. Om det nya äktenskapet upplöses inom fem år och den efterlevande inte har rätt till efterlevandepension på basis av detta äktenskap, börjar den indragna efterlevandepensionen på ansökan löpa på nytt. Vad som sägs i

föregående mening gäller inte en tidigare make till förmansslåtaren.

Rätten till barnpension upphör då barnet fyller 18 år eller om det adopteras av någon annan än den efterlevande maken eller dennes make.

Till en efterlevande make vars rätt att få familjepension enligt 1 mom. har upphört betalas i ett för allt ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit. Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalts. Om en indragen efterlevandepension börjar löpa på nytt enligt 1 mom., dras engångsbeloppet av från pensionen så att en tredjedel av det pensionsbelopp som betalas vid varje tid dras av under högst nio år. Efter en och samma förmansslåtare betalas endast ett engångsbelopp.

19 §

Har en förmanstagare på grund av förmansslåtarens död rätt att få familjepension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, fortlöpande ersättning enligt trafikförsäkringslagen eller försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, kan en familjepension som betalas enligt denna lag, utan hinder av 6, 7 och 7 a—7 c §§, betalas till fullt belopp tills beloppet av familjepensionen enligt lagen om olycksfallsförsäkring, försörjningspensionen eller ersättningen slutligt har avgjorts. Förmanstagarens rätt till nämnda familjepension, försörjningspension eller ersättning övergår på statskontoret till den del den motsvarar det belopp som på grund av nämnda prestationer skall dras av från familjepensionen enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Lagen tillämpas om förmansslåtaren har avlidit sedan den har trätt i kraft. Utöver vad som stadgas i 3 § 1 och 2 mom. har också den rätt till efterlevandepension som har fyllt 40 år och som lever i äktenskap med förmansslåtaren då lagen träder i kraft och vars äktenskap har ingåtts innan förmansslåtaren hade fyllt 65 år, om äktenskapet vid förmansslåtarens död hade fortgått minst tre år. Familjepension som betalas efter en förmansslåtare som har avlidit innan lagen trätt i kraft dras inte in trots att den efterlevande ingår nytt äktenskap efter att ha fyllt 50 år. Vad 8 § 1 mom. stadgar om samordning gäller också de barnpensioner som

har börjat löpa innan denna lag har trätt i kraft.

Pensionsjämkning enligt 7 och 7 a—7 c §§ förrättas också då familjepension fastställs på de grunder som avses i lagen om familjepension och begravningshjälp för statstjänstemän (696/56) efter en förmånslätare som har avlidit sedan denna lag har trätt i kraft.

Vad denna lag stadgar om barn tillämpas på adoptivbarn också i sådana fall då domstolen har gett sitt samtycke till adoptionen före den 1 januari 1980. Dessa adoptivbarn har inte rätt till barnpension efter sina biologiska föräldrar. Som barn anses också ett barn som har ställning som erkänt barn och likaså ett barn till vilket förmånslätaren vid sin död hade förbundit sig eller var förpliktad att betala underhålls-

bidrag enligt lagen om barn utom äktenskap (173/22).

Då familjepensionens belopp räknas ut beaktas inte barntillägg enligt den 10 a § i lagen om statens pensioner som har upphävts genom lagen den 14 januari 1982 angående ändring av lagen om statens pensioner (31/82).

Om familjepension beviljas efter en förmånslätare som nämns i 2 § lagen angående införande av lagen om statens familjepensioner (775/68), anses förmånslätarens egen pension ha blivit beviljad med tillämpning av 10 § 2 mom. lagen om statens pensioner.

Det markbelopp som stadgas i 7 a § motsvarar det löneindextal som har fastställts för 1966.

Helsingfors den 9 februari 1990

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Mauri Miittinen*

Nr 104

Lag om ändring av familjepensionslagen

Given i Helsingfors den 9 februari 1990

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69) 13 a, 16 a—16 d och 17 a §§, dessa lagrum sådana de lyder, 13 a och 16 a—16 c §§ i lag av den 5 februari 1982 (105/82), 16 d § i lag av den 30 december 1982 (1085/82) och 17 a § i lag av den 7 november 1969 (678/69), *ändras* 6 § 1 mom., 13 § 1 mom. 1 punkten, 14 §, 15 a § 6 mom., 15 b § 7 mom. och 16—19 §§ samt dessutom den svenska språkdräkten i 1 § 1 mom., 4 § 2 mom., 9 § och 15 a § 1 mom.,

av dessa lagrum 1 § 1 mom. och 4 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 23 december 1988 (1218/88), 9 § och 13 § 1 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag av den 28 juli 1978 (589/78), 15 a § 1 och 6 mom. samt 15 b § 7 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 5 februari 1982, 16 § sådan den lyder i lag av den 20 februari 1970 (134/70), 17 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 5 februari 1982 och 18 § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag och nämnda lag av den 23 december 1988, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 28 juli 1978 och den 23 december 1988, ett nytt 3 mom. i stället för det 3 mom. som har upphävts genom sistnämnda lag, till lagen nya 20—39 §§, varvid den nuvarande 20 § blir 40 §, samt kapitelrubriker framför 1, 6, 19 och 32 §§ som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

I Finland bosatta personer beviljas familjepension i form av efterlevandepension och barnpension samt utbildningsstöd till den efterlevande maken i enlighet med denna lag.

— — — — —
Kan inte utredning om förmånslåtarens död visas men är det sannolikt att förmånslåtaren

har avlidit, får familjepension beviljas för viss tid.

4 §

— — — — —
Stadgandet i 1 mom. om att förmånstagaren skall ha varit bosatt i Finland minst fem år tillämpas dock inte på ett barn, om den som har vårdnaden om barnet får efterlevandepension efter förmånslåtaren.

2 kap.

**Rätt till familjepension då förmänslätare
har avlidit före den 1 juli 1990**

6 §

Förmånstagare är förmänslåtarens barn och änka.

-----

9 §

I efterlevandepension betalas under de förutsättningar som nämns i 9 a och 9 b §§ till en änka som inte har fyllt 65 år begynnelsepension under sex månader efter förmänslåtarens död och därefter fortsättningspension.

13 §

Änkas rätt till begynnelse- och fortsättningspension upphör:

1) om hon ingår nytt äktenskap innan hon har fyllt 50 år; eller

-----

14 §

Till en änka vars rätt till pension upphör enligt 13 § 1 mom. 1 punkten utbetalas, om hon har fått efterlevandepension för en längre tid än ett år, i ett för allt de pensionsbelopp som hon hade haft rätt till för den följande ettårsperioden. Vid beräkningen av dem beaktas de tilläggsdelar och bostadsbidrag som hör till efterlevandepensionen i enlighet med dess sista månadsbelopp.

15 a §

Till begynnelsepensionen och fortsättningspensionen enligt 9 b § 1 punkten för en änka består av en basdel, en tilläggsdel och ett bostadsbidrag. I andra fall består efterlevandepensionen av en tilläggsdel och ett bostadsbidrag.

Bostadsbidraget fastställs enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78). Om utbetalning av bostadsbidrag gäller 32 § 1 mom.

15 b §

Tilläggsdel beviljas inte, om dess belopp är mindre än 20 mark per månad.

16 §

Har en pensionstagare bott sex månader utan avbrott i en kommun som hör till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrhetsgrupp pensionens tilläggsdel betalas, ändras tilläggsdelen räknat från ingången av följande månad i enlighet med den kommungrupp till vilken den kommun hör som pensionstagaren då bor i.

17 §

Har de inkomster som inverkar på tilläggsdelen stigit med minst 4 000 mark jämfört med den inkomst enligt vilken tilläggsdelen har fastställts, skall tilläggsdelen i motsvarande mån rättas eller dras in. Tilläggsdelens belopp rättas även på pensionstagarens ansökan, om de inkomster som påverkar tilläggsdelen har förändrats så att tilläggsdelen bör höjas. Har pensionsanstalten kännedom om förutsättningar för en höjning av tilläggsdelen, kan höjningen göras också utan ansökan.

Har vid fastställandet av tilläggsdelen beaktats en pension eller motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning enligt någon annan lag eller en förordning eller en offentligrettslig pensionsstadga, skall tilläggsdelen räknas som inkomst till sitt tidigare belopp när den fastställs på nytt, om inte grunderna för bestämmandet av förmånen har förändrats. Härvid skall dock iaktas vad som följer av familjepensionernas indexbundenhet.

18 §

Pensionens tilläggsdel kan förvägras eller minskas för viss tid eller varaktigt, om pensionstagaren

1) har skänkt bort egendom eller på något annat sätt försvagat sin ekonomiska ställning till den grad att det har inverkat på hans rätt att få pensionens tilläggsdel eller väsentligt har påverkat dess storlek och pensionstagaren har vetat eller bort veta att åtgärden kan inverka på tilläggsdelen, eller

2) i en ansökan eller anmälan som har gjorts för fastställande av tilläggsdel uppsåtligt har lämnat oriktiga uppgifter om de inkomster eller den förmögenhet som inverkar på tilläggsdelen och av denna orsak har fått tilläggsdel utan grund eller till ett för stort belopp.

Om det senare konstateras att ett lagakraftvunnet beslut genom vilket pensionens tilläggsdel med stöd av 1 mom. har förvägrats eller

minskats är oskäligt för pensionstagaren, kan pensionsanstalten rätta beslutet.

3 kap.

Rätt till familjepension då förmänslåtaren har avlidit den 1 juli 1990 eller därefter

19 §

Förmånstagare är förmänslåtarens barn och efterlevande make.

Som förmänslåtarens barn anses också barn som nämns i 7 § 1—3 punkten samt barn som vid förmänslåtarens död har bott i samma hushåll som förmänslåtaren och för vilkas underhåll denne har svarat.

En och samma person kan inte samtidigt vara förmånstagare efter två eller flera förmänslåtare. Ett föräldralöst barn har dock rätt till barnpension efter två förmänslåtare.

Med föräldralöst barn avses ett barn som saknar båda föräldrarna.

20 §

Ett barn har rätt till barnpension, om det

- 1) inte har fyllt 18 år, eller
- 2) har fyllt 18 men inte 21 år och studerar på heltid eller deltar i yrkesutbildning.

Ett barn som får invaliditetspension enligt folkpensionslagen har inte rätt till barnpension.

21 §

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make som inte har fyllt 65 år,

- 1) om den efterlevande har eller har haft ett gemensamt barn med förmänslåtaren och äktenskapet har ingåtts innan förmänslåtaren fyllde 65 år, eller

- 2) om den efterlevande vid förmänslåtarens död har fyllt 50 år och äktenskapet har ingåtts innan den efterlevande har fyllt 50 år och förmänslåtaren 65 år och äktenskapet har varat minst fem år.

Om en änka är född före den 1 juli 1950, förutsätter efterlevandepensionen en minimiålder av 40 år i stället för den ålder av 50 år som nämns i 1 mom.

Efterlevandepensionen betalas som begynnelsepension under sex månader efter förmänslåtarens död och därefter som fortsättningspension.

En efterlevande make som får invaliditets- eller arbetslöshetspension eller förtida ålder-

domspension enligt folkpensionslagen eller frontmannapension enligt lagen om frontmannapension (119/77) har inte rätt till efterlevandepension. Till en efterlevande make som får ovan nämnd pension betalas dock i begynnelsepension det belopp med vilket begynnelsepensionen skulle överstiga en sådan pension.

22 §

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 21 § 1 mom. 1 punkten, om ett där nämnt barn har givits som adoptivbarn före förmänslåtarens död eller är förmänslåtarens barn som den efterlevande har adopterat efter förmänslåtarens död.

Får den efterlevande maken efterlevandepension enligt denna lag på basis av ett tidigare äktenskap, har den efterlevande inte rätt till någon ny familjepension.

23 §

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligen har orsakat förmänslåtarens död.

24 §

En förmånstagares rätt till familjepension uppkommer den dag då förmänslåtaren avlider. Om en efterlevande make eller ett barn vid förmänslåtarens död saknar rätt till pension, uppkommer rätten till pension då den efterlevande eller barnet uppfyller pensionsvillkoren.

Om ett barn föds efter förmänslåtarens död, uppkommer den efterlevande makens rätt till pension enligt 21 § 1 mom. 1 punkten den dag då förmänslåtaren avled.

25 §

Rätten till barnpension upphör vid ingången av månaden efter den då

- 1) barnet fyller 18 år,
- 2) ett barn som avses i 20 § 1 mom. 2 punkten inte längre uppfyller villkoren i nämnda punkt,

- 3) barnet adopteras av någon annan än den efterlevande eller dennes make

- 4) barnet beviljas invaliditetspension enligt folkpensionslagen, eller då

- 5) vårdnaden om ett barn som vid förmänslåtarens död har bott i samma hushåll som förmänslåtaren och för vars underhåll denne har svarat övertas av barnets egna föräldrar.

26 §

Rätten till begynnelse- och fortsättningspension upphör vid ingången av månaden efter den då

- 1) den efterlevande maken fyller 65 år eller
- 2) den efterlevande ingår nytt äktenskap före fyllida 50 år.

Rätten till fortsättningspension upphör om den efterlevande maken beviljas förtida ålderspension enligt folkpensionslagen. Fortsättningspension betalas inte för den tid för vilken den efterlevande får invaliditets- eller arbetslöshetspension enligt folkpensionslagen.

Om ett äktenskap som nämns i 1 mom. 2 punkten upplöses inom fem år och den efterlevande maken inte har rätt till efterlevandepension enligt denna lag på basis av det upplösta äktenskapet, börjar den indragna efterlevandepensionen på ansökan löpa på nytt.

27 §

Till en efterlevande make vars rätt till pension upphör enligt 26 § 1 mom. 2 punkten och som har fått efterlevandepension för minst ett år betalas i ett för allt den efterlevandepension som den efterlevande skulle ha haft rätt till för de följande tre åren. Grunden för engångsbelatningen är den månadspension som den efterlevande senast hade rätt till. I beloppet ingår inte bostadsbidrag.

Om en indragen efterlevandepension börjar löpa på nytt enligt 26 § 3 mom., dras engångsbeloppet av från pensionen så att en tredjedel av det pensionsbelopp som betalas vid varje tid dras av under högst nio år.

Efter en och samma förmånslåtare betalas endast ett engångsbelopp.

28 §

Till barnpensionen hör alltid pensionens grundbelopp som är 1 572 mark per år. Till pensionen till ett barn under 18 år hör dessutom ett kompletteringsbelopp vars fulla belopp är 2 100 mark per år.

Då kompletteringsbeloppet beräknas skall familje- och försörjningspensioner som nämns i 26 § 1 mom. 1—4 punkten och 5 mom. folkpensionslagen och som barnet varaktigt uppbär efter en förmånslåtare beaktas så, att från det fulla kompletteringsbeloppet avdras 50 procent av den del av det sammanlagda beloppet av dessa förmåner som överstiger 1 460 mark per år.

Till ett föräldralöst barn betalas barnpension efter båda föräldrarna.

29 §

Begynnelsepensionen till en efterlevande make består av en basdel, en tilläggsdel och ett bostadsbidrag. Detsamma gäller en efterlevande makes fortsättningspension, då

1) den efterlevande har ett barn under 18 år tillsammans med förmånslåtaren eller

2) den efterlevandes eller förmånslåtarens barn som inte har fyllt 18 år bor i samma hushåll som den efterlevande och gjorde detta redan vid förmånslåtarens död.

I andra fall än de som nämns i 1 mom. består den efterlevande makes fortsättningspension av en tilläggsdel och ett bostadsbidrag.

Om efterlevandepensionens basdel, tilläggsdel och bostadsbidrag gäller 15 a § 2—6 mom.

30 §

Efterlevandepensionens tilläggsdel bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarrens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i förvärvsverksamheten. Som arbetsinkomst betraktas också arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) samt dagpenning på grund av arbetsoförmåga eller någon därmed jämförbar ersättning för förlorad förvärvsinkomst, om ersättningen betalas för ett år eller en kortare tid.

Om justering av tilläggsdelen gäller 16—18 §§.

31 §

Har en pension som inverkar på barnpension förändrats av någon annan orsak än indexbundenheten, skall pensionens belopp justeras.

4 kap.

Särskilda stadganden

32 §

Familjepension betalas från ingången av månaden efter den då pensionsrätten uppkom. Familjepension betalas, dock inte utan särskilda skäl för en längre tid än ett år innan pension söktes.

Har för den tid för vilken en förmanstagare senare beviljas folkpension betalats familjepension, anses den sistnämnda som delbetalning av folkpensionen och tilläggen till den.

33 §

Till den som får efterlevandepension enligt denna lag kan betalas utbildningsstöd. Av särskilda skäl kan utbildningsstöd betalas också sedan rätten till efterlevandepension upphörde. Utbildningsstödet ersätter kostnaderna för utbildning till ett yrke i vilket den efterlevande maken bedöms kunna skaffa sig sin huvudsakliga utkomst.

Som utbildningskostnader anses kostnader för studier och studiemateriel samt av utbildningen orsakade merkostnader för bostad, föda och nödvändiga arbetskläder samt nödvändiga resekostnader. Som utbildningskostnader kan också ersättas barnavårdskostnaderna under utbildningstiden.

Om den som får utbildningsstöd inte studerar regelbundet eller om studierna inte visar sig vara framgångsrika, kan det beviljade utbildningsstödet dras in.

Närmare stadganden om beviljande av utbildningsstöd utfärdas genom förordning.

34 §

Socialförsäkringskommissionen skall, utöver vad som stadgas i 67 § folkpensionslagen, fastställa de inkomster som påverkar efterlevandepensionens tilläggsdel, med undantag av de förmåner som nämns i 26 § 1 mom. folkpensionslagen eller andra med dem jämförbara förmåner.

35 §

Omhändernas vårdnaden om ett minderårigt barn inte av dess förmyndare, kan pensionen betalas till den som har vårdnaden om barnet. Innan pensionen betalas ut skall folkpensionsanstalten höra socialnämnden.

Barnpensionen kan betalas till socialnämnden, om det av särskilda skäl inte kan anses ändamålsenligt att pensionen betalas till den som har rätt att lyfta den. Pensionen kan i sådana fall med socialnämndens samtycke också betalas till någon annan.

Om barnet har fyllt 15 år kan pensionen med förmyndarens samtycke betalas till barnet självt. Pensionen kan betalas till barnet också utan förmyndarens samtycke, om det finns särskilda skäl.

36 §

Folkpensionsanstaltens kostnader för förmåner som beviljas enligt denna lag betalas av statens medel med iakttagande på motsvarande sätt av vad som stadgas om betalning av statens andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdel till folkpensionsanstalten. Staten betalar dock på förhand 90 procent av de pensionsbelopp som har sänts för utbetalning.

Förvaltningskostnader i fråga om verksamheten enligt denna lag hänförs till folkpensionsanstaltens förvaltningskostnader.

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 och 84—88 a §§ folkpensionslagen. Barnpension får dock utan hinder av kravet enligt 41 § folkpensionslagen på tio års boende i Finland betalas till ett barn vars vårdnadshavare får efterlevandepension efter samma förmånslåtare som barnet.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring hos försäkringsdomstolen också i de fall som avses i 18 § 1 mom.

Om bindande av pensionerna enligt denna lag vid levnadskostnaderna gäller på motsvarande sätt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

38 §

Banker och andra penninginrättningar är skyldiga att på begäran lämna pensionsanstalten, socialförsäkringskommissionen, prövningsnämnden och försäkringsdomstolen de uppgifter som behövs för att rätten till efterlevandepension eller pensionens storlek skall kunna klarläggas.

39 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Om förmånslåtaren har avlidit innan denna lag har trätt i kraft och barnet fyller 16 år efter ikraftträdandet, har barnet med avvikelse från 12 § 1 mom. 1 punkten rätt att få barnpension tills det fyller 18 år. Till en änka som försörjer ett sådant barn betalas med avvikelse från 13 § 2 mom. för motsvarande tid sådan fortsätt-

ningspension som betalas med stöd av 9 b § 1 punkten. Därefter har änkan med avvikelse från 9 b § 3 punkten rätt till fortsättningspension, om hon har fyllt 40 år vid den tidpunkt då barnet fyller 18 år.

En barnpension, som ett barn har rätt till med stöd av 8 § 1 mom. familjepensionslagen efter en förmanstagare som avlidit innan denna lag träder i kraft, ändras räknat från den 1 juli 1990 till barnpension enligt 28 §. Har pensionsanstalten inte vid denna tidpunkt de uppgifter som behövs för att fastställa kompletteringsbeloppet, beviljas detta på ansökan. Ändras barnpensionen på anført sätt till barnpension enligt 28 § skall pensionen utbetalas så länge som rätten till pensionen fortgår, efter förskottsinnehållning på skatt minst till ett lika stort belopp som den pension som har betalats innan lagen träder i kraft.

Om en änka får pension när denna lag träder i kraft, tillämpas 15 b § 7 mom. då familjepensionen i övrigt justeras efter ikraftträdandet.

Utöver vad som stadgas i 21 § 1 och 2 mom. har en kvinna rätt till efterlevandepension, om hon har fyllt 40 år och lever i äktenskap med förman slätaren då lagen träder i kraft, och om äktenskapet har ingåtts innan förman slätaren hade fyllt 65 år och vid dennes död hade fortgått minst tre år.

Vad denna lag stadgar om barn tillämpas på adoptivbarn också när domstolen har gett sitt samtycke till adoptionen före den 1 januari 1980. Dessa adoptivbarn har inte rätt till barnpension efter sina biologiska föräldrar.

Markbeloppen i denna lag motsvarar det poängtal för det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som utbetalades i mars 1981 har beräknats.

Helsingfors den 9 februari 1990

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Mauri Miettinen*

Nr 107

Lag**om familjepension efter riksdagsmän**

Given i Helsingfors den 9 februari 1990

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Då den som varit riksdagsman avlidit betalas efter honom familjepension av statsmedel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller dem som har stått i tjänste- eller arbetsförhållande till staten, om inte något annat stadgas nedan.

Familjepension förutsätter att den som avses i 1 mom., förmånslåtaren, hade rätt till eller fick pension enligt lagen den 20 augusti 1948 om riksdagsmans rätt till pension (618/48) eller lagen den 14 juli 1967 om pension för riksdagsman (329/67).

2 §

Då familjepension enligt denna lag samordnas gäller om samordningsgrunden 8 § lagen om pension för riksdagsmän.

3 §

Den efterlevande maken och barn till den som varit riksdagsman kan av särskilda skäl beviljas extra pension av statsmedel. Extra pension och familjepension enligt denna lag får tillsammans högst uppgå till maximibeloppet för pensionen enligt denna lag.

Extra pension beviljas av riksdagens kansli-kommission på ansökan.

I fråga om extra pension skall i övrigt i

tillämpliga delar iakttas vad som gäller om extra statspensioner.

4 §

Statskontoret skall dra försorg om familjepensionsskyddet.

5 §

Närmare stadganden om tillämpningen av denna lag får utfärdas genom förordning.

6 §

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990. Genom den upphävs lagen den 31 december 1968 om familjepension efter riksdagsman (791/68) jämte senare ändringar.

Har förmånslåtaren avlidit innan denna lag träder i kraft, skall den tidigare lagen tillämpas. Denna skall likaså tillämpas i de fall som avses i 18 och 19 §§ lagen den 31 december 1968 om familjepension efter riksdagsman. Familjepension som betalas efter en förmånslåtare som avlidit innan denna lag träder i kraft dras dock inte in även om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap efter fyllda 50 år.

Pensionsjämkning enligt lagen om statens familjepensioner (774/68) sker också då familjepension fastställs enligt lagen den 14 juli 1967, om familjepension efter riksdagsman (330/67) efter en förmånslåtare som har avlidit sedan denna lag har trätt i kraft.

Helsingfors den 9 februari 1990

Republikens President**MAUNO KOIVISTO**Social- och hälsovårdsminister *Mauri Miettinen*